

בכל הכבוד הראוי כמו בגוף אדם חי, ובנוכחות רב בית-החולים. לגופו של דבר יש מצוה בתרומה זו, וה' ישלח רפואה שלימה לכל חולי עמו ישראל.

קיד

גיוסם של בני תורה

הנני מאשר קבלת מכתבך מיום י' מנחם-אב דנא, בו הקשית על מה שכתבתי ב"עשה לך רב" חלק ג' סימן נ"ח, על דברי הרמב"ם סוף הלכות שמיטה ויובל, בדין גיוסם של לומדי תורה וכו'.

האמת אומר כי אין בכל קושיותיך לסתור את המקובל בהבנת דברי הרמב"ם, ויכול הייתי לתרץ כל קושיותיך בקלות רבה (שאל"כ כיצד לא הרגישו בהם רבים וטובים שהבינו דבריו כן), אלא שהתכוונתי בהסברו של ראש-הישיבה שכתבת בשמו, והדברים נשאו חן בעיני, שלא היתה כונת הרמב"ם להשוות לומדי תורה לבני לוי לענין פיטור מחובת המלחמה אלא להשוותם לענין שייקראו "קודש קדשים" כדבריך במכתבך.

ויותר נראה לי על דרך זאת, שכונת הרמב"ם היתה להשוותם לענין זה שייקראו "חלקו ונחלתו" של הקב"ה, שכך סיים סוף הי"ב על בני לוי שנאמר "אני חלקך ונחלתך" ופתח בהי"ג, "ולא שבט לוי בלבד" (הכונה נקראים חלקו ונחלתו של הקב"ה) אלא כל איש וכו' ויהיה ה' חלקו ונחלתו וכו' ויזכה לו בעוה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים וללויים (וסיים בראיה מדוד) הרי דוד ע"ה אומר "ה' מנת חלקי וכוסי" וכו'. ואולי שגם ראש הישיבה לכך התכוין. עכ"פ הסברו נראה לי נכון מאד, שכונת הרמב"ם היא לסיים במילי דאגדתא כפי שעשה גם בסיום יתר חלקי ספרו.

אלא שאין בכל זה לשנות דעתי שבני תורה שתורתם אומנותם באמת ובתמים פטורים משרות צבאי, וכך דעתם של כל גדולי התורה, וגם הרב קוק זצ"ל כך היתה דעתו, ויש מקורות רבים שמהם נראה בבירור כך.

קטו

גדולתם של אבות האומה

מכתבך מיום כ"ב כסלו גרם לי צער עמוק, משום שאתה אדם דתי, והכתרת את מכתבך "בסייעתא דשמיא. מעולם לא הייתי מעלה על דעתי שאדם דתי יתקיף בחריפות כזאת ובטויים בוטים כאלה את אבות האומה ומלכיה.

אשיב לך בכתב על נקודה מרכזית אחת בלבד.

אדם חילוני התוקף את אבות האומה בגין הסיפורים שסופר עליהם בתנ"ך, ניתן בהחלט להבינו, שהרי אין הוא מאמין בקדושת ספר זה, ולדעתו אין הוא אלא מעשה ידי אדם, ולכן ניתן להסיק מסקנות כפי ששכלו של אדם מבין.

אבל אתה, הלא דתי הנך, ומאמין שכל התורה כולה, כולה ממש, ללא יוצא מן הכלל, אפילו לא תיבה אחת, כולה נאמרה מפי הגבורה (עיין בהרמב"ם הלכות תשובה פרק ג' הלכה ח'). ומי שכתב סיפורים אלה בתורה על יהודה וראובן, הוא שהנציח את שמם כאבות האומה, וצוה לכתוב את שמותיהם על אבני האפוד, שנשא הכהן הגדול על לבו לפני ה' לזכרון (שמות כ"ח). ועיין שם ברש"י פסוק י"ב דבור המתחיל לזכרון). ואם הקב"ה החליט כך, מה לך אתה כי תלין.